

Tanítóm, Mesterem, Példaképem

Az ember

Soha nem voltam a tanítványa – a rabbiképzőben. Mindig is tanítványa voltam – a hétköznapiakban. Ő (volt) a példaképem évtizedeken keresztül, pontosabban fél százada. Csodáltam Őt, különösen azért a tulajdonságáért, amit magamban hiába is kerestem. Mivel sosem volt. Diplomáciai érzék. Tudom, a rabbi e nélkül is az, ami. De ettől (is) lesz olyan, mint Ő (volt).

visszaküldte a feladónak a 30 ezer forintos „kártpótlást”.

Legutolsó rabbiavatásán azt a két növendékét bocsátotta útjára, akik most temetési szertartását végezték. Évekkel ezelőtt a Minden tudás Egyetemén tartott, s a tévé jóvoltából mindenkihez eljutó ökumenikus húsvéti ismeretterjesztő előadásban is ők voltak társai. Részéről a szeretet, részükéről a Mester iránti tisztelet tartotta ösz-

légkörben. A pápa, amikor bemutatták neki, egy ismert jiddis írótól idézett egy mondatot, mire a professzor folytatta az idézetet, s a világ legtermészetesebb hangján „világosította fel” II. János Pált annak újtestamentumbeli párhuzamáról.

Tudásából nem csak előnye származott. Hátránya is. E sorok írója folyamatosan fültanúja volt annak, hogyan akadályozta valaki a

Nem lehet véletlen, hogy az elmenését követően a politikai elit vezetői, pártok (a Jobbikot kivéve), társaságok, a kormány által elismert és el nem ismert felekezetek is lerótták kegyeletüket. Amikor a rabbikar vezetője volt, s amikor már nem, akkor is hozzá fordultunk, ha bölcs válasza volt szükségünk. A felelet előtt mindig(!) héber idézetet mondtam fejből talamból, Szentírásból, Rásiból, vallásfilozófiából stb. – majd magyarra fordítva válaszolt. Diplomáciai érzékét sajnos sokszor kellett latba vetnie, különösen a rendszerváltást követő időkben. Jó, hogy nem lett politikus. Jó, hogy nem kötelezte el magát semelyik oldalon. Csak a mi oldalunkon! S hogy mindezt milyen szinten tette? Naponta böngészem a médiát (a szerkesztéshez kell) a szélsőjobbától a szélsőbalig. Az a neonáci portál, amely egyetlen ismertebb zsidó halálát sem hagyja gyalázatos és kegyeletlenségű kommentár nélkül – Róla hallgatott. Ez részükéről felér egy együttérzéssel a gyászolókkal...

A rabbi

Mipné dárché solajm – a békeség kedvéért. Ez volt az ars poética. Ami az utóbbi három évtizedben sokszor elütött a Síp utca gyakran vérmes viselkedésétől, reagálásaitól. Ezért volt értékesebb, amikor Ő vált vérmessé. Amikor

sze a most csak a halál által megszakított kapcsolatot.

Néhány hónappal ezelőtt egy rabbiavizsga elnökeként olyan jelenetnek voltam tanúja, amit mifelénk alighanem egyszer él meg az ember. Miközben a vizsgatanács értékelte a két leendő rabbi tudását, az egyik tanár odalépett Elé, és minden különösebb előzmény nélkül megcsókolta a kezét. Amikor a napjainkban szokatlan tette felől kérdeztem: régi zsidó szokás a tudósok kezét csókolni – válaszolta. Egyébként az illető rabbi-tanárt nem erről az oldaláról ismerjük...

És akkor most hadd idézzem fel az ominózus pápalátogatás perceit. II. János Pál találkozott a Hitközség vezetőivel. Mindenkivel váltott néhány szót, s amikor Schweitzerre került a sor, a döbbenet lett úrrá az amúgy is feszült

Síp utcában évtizedekig(!) feljutását Pécsről a fővárosba. Az illetőnek a maga szempontjából igaza volt. A nálánál sok-sok fokkal nagyobb tudású és tiszta erkölcsű kolléga csak zavarta volna tevékenységében.

Ember és rabbi

„Légy ember és légy rabbi, s nálad ez egyet jelentsen!” – mondotta egyik avatóbeszédében Scheiber Sándor. Schweitzer Józsefben találkozott e kettő. Amikor 30 esztendővel ezelőtt Scheibert utolsó útjára kísértük, azt mondtam: már csak egy maradt! Egy a 19.-20. századi klasszikus rabbimodellből.

Emberség, tudás, diplomáciai érzék, szóértés minden korosztályal.

Ezt temettük 5775. svát hó 17-én. Kardos Péter

Orbán Viktor levelet írt Schweitzer József gyászoló családjának

Együttérzését fejezte ki Orbán Viktor kormányfő az elhunyt Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, a Rabbiképző Intézet volt igazgatója családjának.

A gyászoló családnak írt levelet Havasi Bertalan, a Miniszterelnöki Sajtóiroda vezetője juttatta el az MTI-nek.

Orbán Viktor szerint Schweitzer József „mindig igaz emberként, alázattal és türelemmel végezte a Mindenható által neki szánt szolgálatot”.

Mint fogalmazott, a történelem viszontagságaiban edződött, erős, mégis nyugodt személyisége, műveltsége és segítőkész hozzáállása a magyar zsidó kulturális és tudományos élet ikonikus alakjává tette őt.

„Feleségemmel együtt hálával gondolunk rá, és köszönettel emlékezünk arra, milyen lelkesen és érző módon mutatta meg nekünk a zsidó élet szépségeit” – írta a miniszterelnök, aki szerint Schweitzer József távozása Magyarország számára olyan veszteség, amiért csak hosszú és tartalmas élete során rabbiaként, tudósként, tanárként és közéleti személyiségként elért eredményei kárpótolhatnak.

Kardos Péter főrabbi:
A vallás nevében... (4. oldal)

Angela Merkel
a Hitközségen (5. oldal)

Osztoznak a család fájdalmában

A Fidesz-frakció megrendüléssel értesült Schweitzer József nyugalmazott főrabbi, a Rabbiképző Intézet volt igazgatója haláláról. Tisztelettel adózunk életére és munkásságára, amellyel mély nyomot hagyott a magyar-zsidó kulturális és tudományos örökségben. A Fidesz-frakció Országgyűlési Képviselőcsoportja osztozik Schweitzer József családjának fájdalmában.

Schweitzer József halála miatt levélben fejezi ki együttérzését a családnak Áder János államfő – tájékoztatta az MTI-t *Altörzsi Anita*. A Köztársasági Elnöki Hivatal sajtóigazgatója elmondta, hogy kegyeleti okok miatt a levelet a csütörtökön elhunyt nyugalmazott országos főrabbi családjának vasárnap kézbesítik. Közlése szerint Áder János levelének nyilvánosságra hozataláról Schweitzer József családja dönt.

A fővárosi önkormányzat saját halottjának tekinti a korábbi főrabbit. *Tarlós István* főpolgármester közleményében azt írta: „Öszinte együttérzésemet fejezem ki a családnak és Schweitzer József vallási közösségének. Schweitzer József tevékenységét és személyiségét nagyra értékelem.”

A KDNP megrendülve értesült Schweitzer József haláláról. A kisebbik kormánypart részvétnyilvánításában azt írta: a korábbi főrabbi személyében „egy olyan mélyen hívő, hiteles ember távozott közülünk, aki a zsidó-keresztény párbeszéd és a társadalmi béke elkötelezett híve volt”.

Az MSZP elnöke azt írta: **Magyarország elveszített egy igaz embert.** *Tóbiás József* szerint távozása azért is különösen fájdalmas, mert a béke és a szeretet embere volt egy viszályoktól szétszabdalt korban. „Míg élt, reményt nyújtott mindazoknak, akik bíznak abban, hogy Magyarország jövőjét a testvériség és egymás megértése fogja jellemezni” – fogalmazott, hozzátéve: a nyugalmazott főrabbi ezt hagyta örökségként.

Az Együtt közleménye szerint Schweitzer József volt talán az utolsó abból a nagy generációból, amelynek tagjai mellett, hogy vallási vezetők voltak, igazi tudósként, gondolkodó értelmiségiként és magyar humanistaként élték az életüket. „Egy nagyszerű embert, egy legendás tudóst, egy igazi mesebeli bölcs rabbit veszített most el nemcsak a magyar zsidóság, de az egész magyar nemzet” – fogalmazott az ellenzéki párt.

A Nemzeti Örökség Intézete nevében együttérzését fejezte ki *Radnainé Fogarasi Katalin* elnök.

A Magyarországi Evangélikus Egyház is kifejezte együttérzését Schweitzer József halála miatt. Az MTI-hez is eljuttatott levélben azt írták: a Magyarországi Evangélikus Egyház „háláját fejezi ki az Örökkévalónak Schweitzer József főrabbi őket is meggazdagító életéért és szolgálatáért”.

Magyarországi Református Egyház. „Szomorú szívvel értesültem dr. Schweitzer József ny. országos főrabbi egyetemi tanár, a Rabbiképző Intézet volt igazgatója elhunytáról. A magyarországi zsidó közösséget ért pótölthatatlan veszteség felett érzett fájdalmunkban részvételt osztozom, s ezúton fejezem ki mély tiszteletemet és nagyrabecsülésemet a tanító, nagy tekintélyű egyházvezető, oktató-nevelő egyetemi tanár, valamint a számos kitüntetéssel is elismert neves tudós professzor iránt, akit személyesen is testvéremnek vallhattam a hit kapcsán. Az Örökkévaló vigasztalását és sebeket gyógyító szeretetét kérem és kívánom mindenki számára, aki ismerte, tisztelte, szerette dr. Schweitzer Józsefet” – fogalmazott levelében dr. *Bölcskei Gusztáv* püspök, a Zsinat lelkesíti elnöke.

A magyarországi Sant' Egidio közösség mély megrendüléssel értesült dr. Schweitzer József főrabbi haláláról, akihez régi, szoros barátság fűzte, és akivel együtt küzdött közös ideálokért. „Osztozunk a család és mindazok gyászában, akik szerették és tisztelték. Különösen három olyan eseményre emlékezünk, amelyeket együtt élhettünk át. A főrabbi úr 1996-ban a történelmi egyházak vezetőivel együtt Rómában részt vett a közösségünk által szervezett imádságon a békéért; majd a történelmi egyházak vezetőivel közösen ünnepelhettük őt 80. és 90. születésnapján is. Bölcs rabbi volt, aki szeretetet és megbecsülést vívott ki annak a zsidó közösségnek a határain túl, amelyet szeretettel és odaadással sok éven át vezetett. Örökségét tovább kell vinnünk, és nevében munkálkodnunk azért, hogy hazánkban megvalósuljon az a fajta humanizmus, a különbözőségekben is derűs egyetértés, amelyet haláláig képviselt.”

Jelképes jelenet a temetésen. Köves Slomó és Radnóti Zoltán rabbi. (Kinneret fotó)

Most ezért nem ismerik el Izraelt

Palesztina soha nem ismeri el Izraelt zsidó nemzetállamként – jelentette ki sajtóértesülések szerint *Mahmúd Abbász* palesztin elnök az Arab Liga rendkívüli ülésén Kairóban.

A politikus azt követően fejtette ki véleményét, hogy az izraeli kormány megszavazta az Izraelt zsidó nemzetállamként meghatározó új jeruzsálemi törvényjavaslat elveit.

Abbász szavait a Channel 10 izraeli tévéállomás is idézte. A palesztin elnök figyelmeztetett: ha az ENSZ nem ismeri el Palesztina államát, és nem kötelezi Izraelt a további zsidó telepek építésének leállítására a palesztin területeken, akkor a Palesz-

tin Hatóság kéri felvételét a hágai Nemzetközi Büntetőbíróságra (ICC), hogy a testületben háborús bűncselekményekkel vádolja meg Izraelt.

Kilatásba helyezte egyben, hogy megszakítanak minden biztonsági kapcsolatot Izraellel, hacsak nem újítja fel az idén áprilisban megszakadt béketárgyalásokat.

Az Arab Liga tanácskozásán az országok külügyminiszterei ismételték támogatást az új kezdeményezést, hogy Izrael vonuljon vissza az 1967 előtti határaitra, és teremtsék meg a független Palesztin Államot.

Abbász faji elkülönítést hirdetett államnak minősítette Izraelt, amely olyan apartheid-államot akar létre-

hozni, amely kizárólag a zsidóké lenne, ahol „csak zsidóknak” felirátú buszok lennének, és amely telepeket hoz létre a Jordán folyó nyugati partján.

A palesztin elnök leszögezte, csak akkor képzelhető el a palesztin-izraeli béketárgyalások újraindítása, ha Izrael befagyasztja a telepek létrehozását Júdeában és Szamáriában, valamint Jeruzsálemben, ha szabadon engedi a hosszú ideje fogva tartott palesztinok negyedik csoportját, illetve megszabja a határok kijelölését célzó tárgyalások menetrendjét.

MTI

Körzeti kitekintő

Salgótarján

A holokauszt nemzetközi emléknapja alkalmából megemlékezést tartott a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda a Stéce Kávéházban. A vendégeket, köztük *Dóra Ottó* polgármestert, *Tóth Klárát*, a hitközség elnökét, *Illés Kornélt*, a Hit Gyülekezete vezető lelkészét, *Soltész Krisztina* irodavezető köszöntötte. Dóra Ottó polgármester megemlékező beszédében hangzott: napjainkban is mindent el kell követni azért, hogy soha ne ismétlődhesen meg mindaz, ami történt. Ezt követte az Uzoni Péter Gimnázium és Általános Iskola növendékeinek irodalmi és zenei programja. Először Ráv Feidman Solem Alekhem című műve hangzott el *Lugosi Zoltán* (klarinét) előadásában, majd pedig rendhagyó történelemóra következett két részben, közben és az „óra” végén a Rajkó zenekar művészei játszották el az a-moll csárdást, illetve John Williams Schindler listájának egy részletét. Befejezésül *Cs. Szerény Andrea* énekelt a Hullám című musicalből egy dalt. A közönség megtekinthette ez erre az alkalomra rendezett kiállítást, amihez az emléktárgyakat a Holokauszt Emlékközpont, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és a Dornay Béla Múzeum bocsátotta rendelkezésre.

Bódi Tóth Elemér

Előkészítő foglalkozások a zsidó egyetemen

Az ORZSE Zsidó Közösségszervező szakon 2015-től tanulni kívánó középiskolások, más egyetemre járók vagy érettségivel rendelkezők részére előkészítő foglalkozásokat tartunk, aminek célja az egyetemmel történő ismerkedés, előzetes tájékozódás, a tanárokkal való kapcsolat kialakítása, a zsinagóga, a díszterem, a könyvtár bemutatása, és részvétel a már a szakon tanuló hallgatókkal való közös foglalkozásokon, hazai és külföldi kirándulásokon.

Az előkészítő foglalkozások havonta 1-1 alkalommal 4-4 órát vesznek igénybe az ORZSE-n vagy külső helyszíneken.

A foglalkozások díjmentesek, és 2015. március, április, május hónapban kerülnek megszervezésre.

Várjuk a jelentkezőket *Sommer László* egyetemi docensnél a 318-7049/105 melléken hétfői és szerdai napokon a déli órákban, vagy e-mailben a *sommer@or-zse.hu* e-mail címen.

Zuroff: Kelet-Európában megpróbálják átírni a holokauszt történelmét

Efraim Zuroff, a jeruzsálemi Simon Wiesenthal Központ igazgatója szerint a holokauszttagadás problémája a balti országokban, Magyarországon és Ukrajnában vetődik fel a „legélesebb jelleggel”.

Zuroff az auschwitz-birkenauai náci koncentrációs tábor felszabadulásának 70. évfordulója alkalmából orosz újságíróknak adott interjúban beszélt erről. „Különös aggodalommal tölt el az a tény, hogy az utóbbi években a kelet-európai országokban szisztematikusan próbálják átírni a második világháború és a holokauszt történelmét” – idézte Zuroffot a TASZSZ orosz hírügynökség.

A náci vadász központ vezetője egyebek mellett abban látja ennek okait, hogy – mint mondja – ott „megpróbálják elfedni a náci barátok által elkövetett bűncselekményeket”.

„Ebben az összefüggésben kell megérteni azt, hogy a kollaborálás csak Kelet-Európában járt a tömeggyilkosságokban való szisztematikusan részvételrel.” Ezek az országok Zuroff szerint jobban szeretnék, ha a világ nem tudna erről, megpróbálnak elfogadtatni egyfajta „kettős genocídium” elméletet, amely szerint a holokauszt nem egyedi jelenség, a kommunizmus bűnei pedig ugyanolyan borzalmasak, mint a náci bűncselekményei. Zuroff szerint ez nem igaz. Úgy gondolja, a balti országok, Magyarország és Ukrajna „több oknál fogva cselekszenek így, és az egyik ok az, hogy jobban szeretnék, ha a világ áldozatként viszonyulna hozzájuk”.

„A holokauszt két legfőbb jellemzője miatt különbözik más bűncselekményektől. Az első a fanatizmus ideológiája, amely egy egész nép teljes megsemmisítésére törekszik. A másik a tömeggyilkosság iparosítása. Az emberiség történelmében korábban soha nem hoztak létre gyárakat a gyilkosságokhoz” – mondta Zuroff.

Úgy folytatta, hogy a posztkommunista kelet-európai országoknak hősökre van szükségük. „Ezek új országok, és a hőseik azok, akik a kommunizmus ellen harcoltak. De ha ártatlan zsidókat gyilkoltak, saját országaik zsidó polgárait a holokauszt idején, őket nincs joguk hősöknek nevezni.”

MTI

Rapaport Benjáminné született Stark Regina, aki a háború után hunyt el. A Kun páter által vezetett Alma utcai nyilas vérengzés egyetlen túlélője az ágy alá bújt. A gyilkos különítmény nem kímélt sem beteget, sem személyzetet, de ő lélekjelenlétének és a Gondviselés kegyének köszönhetően megmenekült, mindent látott, mindent tanúsíthatott.

(Beküldte: *Andres Carciente, Rapaport Benjáminné dédunokája*)

ORZSE szabadegyetem

A kilencedik szemeszterrel folytatódik az ORZSE szabadegyeteme a zsidó tudományokról, kultúráról, történelemről, vallásról. Az előadók az egyetem professzorai, oktatói, doktoranduszai.

Az előadások ingyenesek. Minden érdeklődőt szeretettel várunk a szervezők hétfőnként, 18.00 órától 19.30-ig az egyetem Oktogonális Termében (Scheiber S./Bércocsis u. 2. II. emelet).

Program:
február 16. Guba Ildikó: A halál nem program. Buday-Goldberger Leó élete

február 23. Spánn Gábor: A zsidó vicc története és humorképlete
március 2. Dr. Balázs Gábor: A Biblia és a modern izraeli identitás
március 9. Dr. Szécsi József: Proféták és profétizmus a Bibliában és a posztbiblikus zsidó irodalomban
március 16. Dr. Oláh János: Széfer lekáh tov és a mezuzza mint amulett
március 23. Darvas István: Rabbi Akiva szerelme(i)
március 30. Szántóné Dr. Balázs Edit: Zsidók Magyarországon a holokauszt után

április 13. Friedmann Sándor: A szabadságvágy vizuális megfogalmazása. Modern haggadák 18–21. század

április 20. Dr. Peremiczky Szilvia: A szefárd zsidók története a kiűzetés után – történelem, nyelv, kultúra
április 27. Székelyhidi Hajnal: A szefárd zsidó zene és dal

május 4. Dr. Stark András: Zsidó identitás a filmművészet tükrében
május 11. Dr. Zima András: A királykérdés a zsidó sajtóban az 1920-as, 1930-as években.

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Kuba

A 15 évi börtönrre ítélt zsidó vállalkozó, *Alan Gross* chanukka első napján történt szabadon bocsátásával megnyílt a lehetőség az USA és Kuba közötti viszony normalizálásához. A havannai hatóságok azt állítják, Gross az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Hivatala (USAID) alvállalkozójaként „illegális internetkapcsolatok létesítésére tiltott technológiát szállított az országba”, és ezzel államellenes bűncselekményt követett el. A jelenleg 65 éves, súlyos beteg Gross öt évig volt börtönben. *Dina Siegel*, az Amerikai Zsidó Bizottság latin-amerikai ügyekért felelős igazgatója szerint a diplomáciai kapcsolatok felvételével közelebb tudnak kerülni a szigetország zsidó közösségéhez. A megállapodás hozzájárulhat az Izrael és Kuba közötti viszony rendezéséhez is. Kubában mintegy 1500 zsidó él.

Izrael

2014-ben 26 500 új bevándorló érkezett Izraelbe, ami tízéves rekordot jelent. A csúcs a 7000 francia alijázó, ami több mint kétszerese az előző évnek. Második helyen az Ukrajnából érkezett 5840 személy szerepel, akiknek a száma egy év alatt 190 százalékkal növekedett. Sofa Landver bevándorlási miniszter szerint a nyugati országokból 8640 fő alijázott, ami 88 százalékos emelkedés. A posztsovjjet országokból összesen 11 430, Észak-Amerikából pedig 3840 személy telepedett le 2014-ben Izraelben. A bevándorlók mintegy fele 35 év alatti. A gyerekek száma 5300 volt. A legidősebb ember Franciaországból érkezett, életkora meghaladta a 104 évet. A párizsi kóser szupermarketben és a Charlie Hebdo szerkesztőségében iszlám terroristák által elkövetett gyilkosságok újabb kivándorlási hullámot indíthatnak el.

Törökország

Mois Gabay vállalkozónak az isz-

Kovács

tambuli Hurriyet napilapban megjelent nyilatkozata szerint a növekvő fenyegetés és a zaklatások miatt elsősorban a felsőfokú végzettséggel rendelkező zsidók egy része a végleges távozás gondolatával foglalkozik. A fiatalok és a sikeres üzletemberek többsége is el akarja hagyni az országot. Az isztambuli Neve Shalom zsinagóga már több ízben volt rasszista támadás célpontja. Ismeretlen tettesek a közelmúltban az épületbe bedobott levélben a templom lerombolásával fenyegetőztek. Edirne tartomány kormányzója viszont azt kezdeményezte, hogy a Kaleici településen 1907-ben épült és jelenleg felújítás alatt álló Büyük (Nagy) zsinagógát alakítsák át múzeummmá, ami választ jelentene a jeruzsálemi al-Aksza mecsetnél történt izraeli rendőri intézkedésekre. Az ellenzéki politikusok élesen bírálták a rasszista ötletet, és a politikus lemondását követelték. Törökországban mintegy 20 000 zsidó él, akiknek a túlnyomó többsége Isztambulban tartózkodik.

Lengyelország

Az elmúlt évben mintegy másfél millióan keresték fel az Auschwitz-Birkenau Emlékhelyet, amely a holokauszt során elkövetett kegyetlenségek szimbólumává vált. A legtöbb érdeklődő, mintegy 400 000 személy lengyelországi volt. Második helyen áll a 198 000 brit, majd őket követi a 92 000 amerikai, 84 ezer olasz, 75 000 német, 62 000 izraeli. A távoli Dél-Koreából 42 000-en látogattak el a náci „végső megoldásának” színhelyére, ahol tizenkilenc nyelven biztosítanak tolmácsolást és idegenvezetést. Mintegy 10 ezren vettek részt az emlékhely vezetése által rendezett különböző szemináriumokon, konferenciákon és speciális programokon. Az SS másfél millió embert, elsősorban zsidókat, valamint lengyeleket, oroszokat, cigányokat és más népek fiait pusztította el a haláltáborban.

Virtuálisan újraépítették a római gettót

Történelmi sétára invitál a Római Zsidó Múzeum, ahol a modern technológia segítségével rekonstruálták az olasz fővárosban a 19. század második felében lebontott gettó épületeit és utcáit.

Multimédiás kiállításaként hirdetik, a látogatók azonban valójában az egykori római gettó virtuális, de teljesen hiteles háromdimenziós rekonstrukcióját láthatják a tárlaton.

Az 1555-ben létrejött római gettó a korábbi ókori és középkori épületekre települt rá, amelyeknek maradványai a mai napig megtalálhatók. A 16. század közepén kevesebb mint háromezer ember élt ott, 1883-ra számuk hétezerre emelkedett. Ekkor az olasz főváros zsidók lakta kerülete háromhektáros volt.

Az olasz egységesítést követő évtizedekben azonban Rómában több városfejlesztési tervet valósítottak meg, és 1873–1883 között a régi gettó épületeinek egy részét is lebontották. A cél elsősorban az addigi szűk, sikátoros utcák kiszélesítése volt. Hasonlóképpen bontották le a Szent Péter-bazilika körül az apró lakóházakból álló négyzetet is, amelynek helyén megépítették a Szent Péter tere vezető sugárutat.

A gettó rekonstrukciójához elsősorban Ettore Roesler Franz (1845–1907) olasz festő képeit használták fel. A művész egész sorozatot készített a bontás előtti római zsidónegyedről. Korabeli fényképek is segítettek, valamint a megsemmisített épületekért fizetett kárterítések megmaradt igazolásai is tanúsították a korábbi házak létezését. A források segítségével a legkisebb részletig vissza tudták adni az egykori gettó felépítését és hangulatát.

Az állandó kiállítást a Rotschild Alapítvány finanszírozta 60 ezer euróval.

MTI

Közömbösek voltunk, amikor segíteni kellett volna...

A magyar zsidóság első világháborús áldozatvállalásának komoly szerepe van abban, hogy Magyarország újra és újra képes talpra állni, hogy „nemzetünkben nem veszik ki az életerőt” – mondta Orbán Viktor miniszterelnök Budapesten, a Kozma utcai zsidótemető első világháborús hősi parcellájának felújítása alkalmából tartott megemlékezésen. Az alábbiakban az elhangzott beszédet közöljük.

Azért jöttünk ma a Kozma utcai zsidótemetőbe, hogy az Uzsoki-szoros felszabadításának századik évfordulóján fejet hajtsunk az I. világháborúban elesett magyar zsidó katonák előtt. S bár itt most az I. világháború hősi halottai előtt tisztelgünk, nem mehetünk el szó nélkül a II. világháború koncentrációs táborainak magyar zsidó áldozatainak emléke mellett sem.

Holnap a magyar nép fájdalmát és veszteségét tolmácsoló magyar kormányzat részvételével Auschwitzban emlékezünk a holokauszt áldozataira. A magyar nemzet tragédiája és a magyar zsidó közösség jóvátehetetlen vesztesége ez.

Az I. világháborúban még a hadseregünk származására való tekintet nélkül biztosította katonái előmenetelét, két és fél évtized múlva szeretetnélküliek és közömbösek voltunk, amikor segíteni kellett volna, és sokan, nagyon sokan voltak azok a magyarok, akik a rosszat választották a jó helyett, a szégyenteljeset a becsületetlen helyett.

Száz évvel az események után Magyarországon még mindig méltatlanul keveset beszélünk az I. világháborúban elesett katonákról. A frontokon zajló csatákról még a rendszerváltás után is úgy emlékeztek meg a történelemkönyvek, mint amelyeknek nem voltak hősei, csak áldozatai. Pedig egy háborúban elesett katonát pusztán áldozatnak nevezni jóvátehetetlen és méltatlan lefokozás.

Mi, szerencsésebb idők polgárai, hősként tekintünk azokra a katonákra, akik ellenséges ágyúútban, méteres hóban, félig befagyott patak medrében, sártengerré vált utakon kilométereket meneteltek, hogy az embert próbáló út végén megütközzenek az ellenség rendszeres túleréjével.

Hősként kell tekintenünk rájuk, akik hosszú hónapokig a hófúvástól befedett vagy a csapadékvíz előtönte lövészárkokban éltek, harcoltak, és védtek hazájukat. Hősként kell tekintenünk rájuk azért is, mert a büntetőhadjáratként indult háború az év végére már valóságos honvédő háborúvá alakult át, amelyben katonáinkra hárult a feladat, hogy elkeressék az ellenséget hazájuk, sőt a saját házuk küszöbéről.

A magyar történelem fájdalmas lapjai tanúskodnak arról, mit jelent az ország néve, amikor az ellenséges hadsereg útjut a Kárpátok hágóján. Ha a Kárpátokban kialakított védelmi vonal 1914–15-ben eszik, akkor a magyar Alföld hadműveleti területté, Budapest pedig ostromlott várossá vált volna.

Mindez azért nem történt meg akkor, mert volt egy kiemelkedő honvédelmi miniszterünk, báró Hazai Samu, aki szinte a semmiből előteremtve egy 70 ezer fős erősítést küldött az északi front megsegítésére, majd egy szerencsés vagy inkább ihletett pillanatában úgy döntött, hogy Szurmay Sándort állítja az új hadseregcsoport élére. Szurmay és hadteste kész volt az utolsó töltényig és az utolsó emberig küzdeni a Kárpátokért. Száz évvel ezelőtt –20 fokos hidegben, háromnapos csatát követően sikerült visszafoglalniuk az oroszoktól az ország kapuját, az Uzsoki-hágót.

Megkockáztathatjuk azt a feltételezést, hogy az ország területének megvédése sem azon a télen, sem a későbbiek során aligha sikerült volna a magyar zsidó közösség hősiességének és áldozatvállalásának nélkül. Az Önök ősei mindannyian, a frontszol-

(MTI: Koszticsák Szilárd fotó)

gálatot vállaló katonák és orvosok mindvégig hívek maradtak ahhoz a hitvalláshoz, amelyet a hadba vonulás óráiban az Önök egyik lapja így fogalmazott meg: „Magyar zsidó testvéreink! Összeforrottunk, egybeolvadtunk szívvel-lélekkel nemzetünkkel. Felajánljuk lelkesedve ezért a szent földért, ezért a nagy és nemes nemzetért az életünket is.”

Máig nem ismerjük pontosan, hány magyar zsidó katonára esett el a háború során, viszont sokat elmond a veszteség súlyos mértékéről, hogy egyedül csak Budapest zsidó lakosságából négyezren haltak meg.

Száz év távolságából is köszönetet kell mondanunk a háborúban feláldozott és a békének megmentett életekért. Az egyik itt eltemetett hősi halott síremlékén az olvasható: „Elesett hazájáért, testvéreierért, a magyar zsidóságért!” Itt állva, ezek között a sírok között felfoghatatlan mindaz, ami hetven évvel ezelőtt történt velünk. Felfoghatatlan az az út, amely az I. világháború hősi magyar zsidó bajtársaságától a koncentrációs táborokig vezetett.

E sírok között járva fölfoghatatlan az is, hogy a II. világháború után volt olyan politikai rendszer Magyarországon, amely még az emléket is el akarta törölni az itt eltemetett katonáknak. Egész hadseregek tűntek el a temetőkből és a nyilvántartásokból. Lerombolták a rákoskeresztúri Hősök Temetőjét, 18 ezer hősi halott sír helyét szüntették meg, köztük 10 ezer magyar katonáét, és ezzel párhuzamosan a hivatalos nyilvántartások többségét megsemmisítették. A megmenekült katonasírokat pedig felverte a gaz, és elnyelte az enyészet.

I. világháborús konferencia, emléktábla- és emlékhelyavatás Debrecenben

A hitközségi eseménysorozaton a díszvendégek között köszöntötték Barcsa Lajos alpolgármestert, Majoros László nyugalmazott mérnök ezredest, Zoltai Gusztáv miniszteri főtanácsost, Drót László alezredest, az MH 5. Bocskai István Lovászdandár parancsnokhelyettesét és Bereczki Lajost, a Baptista Teológiai Akadémia rektorhelyettesét.

Az egész napos rendezvény „A zsidóság szerepe az I. világháború során és az azt követő időszakban a magyar történelemben” című konferenciával kezdődött. A megnyitón Horovitz Tamás (DZSH-elnök) köszöntötte a résztvevőket. Örömeinek adott hangot, hogy a DZSH életében mind nagyobb teret hódítanak az oktatást és nevelést célzó programok. Kiemelte a Debreceni Zsidó Szabadegyetem népszerűségét, melyet egyre komolyabb érdeklődés kísér.

Ezt követően Feuermann László (DZSH-elnökhelyettes), Czingel Szilvia (Centropa Magyarország, néprajzkutató), Zima András (adjunktus, ORZSE) és Fekete András (főhadnagy, a Kratochvil Károly Honvéd Középfiskola és Gimnázium oktatói állományának parancsnoka) színvonalas előadása hangzott el.

A program az első világháborúban hősi halált halt debreceni zsidó katonák emléktáblájának felavatásával folytatódott. Az eredeti táblákat az 1920-as években márványból állította a hitközség akkori vezetése. Ezek az idők folyamán olyannyira megrongálódtak, eltörtek, elkoptak, hogy a hősök emlékéhez méltatlan állapotba kerültek. Az Első Vilá-

A világháború századik évfordulóján erkölcsi kötelességünk, hogy a még létező sírokat felkutassuk, és létrehozzunk egy olyan adattárat, amely megőrzi elesett katonáink nevét. Ennek az erkölcsi kötelességnek tettünk eleget, amikor úgy döntöttünk, hogy felújítjuk a Kozma utcai zsidótemetőben nyugvó hősök sírjait.

Meggyőződésem, hogy csak az a közösség marad erős, amely számon tartja tagjait. Csak az a közösség talál saját otthonát az újra és újra felbolyduló világban, amely megbecsüli az érte hozott áldozatokat. Abban, hogy Magyarország újra és újra képes talpra állni, hogy nemzetünkben nem veszik ki az életerőt, a magyar zsidóság I. világháborús áldozatvállalásának is komoly szerepe van.

Európának sokat kellett dolgoznia azért, hogy a harcot, amelyet nemzetállamai egymás ellen vívtak, végül békévé oldja az emlékezés. Sohasem felejthetjük el azonban, hogy ezt a békét naponta újból meg kell védenünk, nehogy úgy járjunk, mint az 1914-es év alovjáró államvezetői, akik oly könnyedén odadozták a békét. 1914 előtt nem volt olyan ember, aki előre látta volna, hogy az Európa, amely a gazdasági, technikai és kulturális fejlődés korában elképzelhetetlen szintjére és fokára jutott, az a béke és a jólét, hanem minden idők legvéresebb évszázadának kapujában áll. Legyenek az itt látható katonasírok örök mementók. Emlékeztessenek minket arra, hogy Európa külső és belső konfliktusaiban sohasem dönthet újra a fegyverek szava. Dicsőség a hősöknek!

Orbán Viktor megköszönte

Orbán Viktor miniszterelnök levélben köszönte meg Heisler Andrásnak, a Mázsahisz elnökének, hogy együttműködött a kormánnyal a Kozma utcai zsidótemető első világháborús parcellájának felújításában – tájékoztatta a Mázsahisz az MTI-t.

Az MTI-hez eljuttatott levélben Orbán Viktor azt írta, örömeire szolgált, hogy közösen sikerült felújítani az első világháború hősi halottainak parcelláját.

A miniszterelnök biztosította Heisler Andrást és az általa vezetett közösséget, hogy máskor is örömmel áll rendelkezésükre hasonló közös vállalkozásban, végül arra kérte a Mázsahisz elnökét, adja át jókívánságait a magyarországi zsidó közösség tagjainak.

Az első világháború idején több száz zsidó katonát temettek el a Kozma utcai zsidótemető több parcellájában. A sírkert első világháborús hősi parcellájának felújítása alkalmából megemlékezést tartottak, amelyen Orbán Viktor erkölcsi kötelességnek nevezte a még létező első világháborús katonasírok felkutatását és egy olyan adattár létrehozását, amely „megőrzi elesett katonáink nevét”.

„Újrahasznosított” zsinagógák a Néprajzi Múzeumban

A kelet-közép-európai zsinagógák jelenlegi használatát mutatja be a budapesti Néprajzi Múzeumban nyílt fotókiállítás.

Alpern Bernadett fotósorozata a Magyarországon és a környező országokban található zsinagógákat örökítette meg, amelyeket napjainkban más közösségi célra használnak – közölte Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete a Másra használt kövek című tárlat megnyitóján.

A nagykövet hozzátette, hogy ebben a térségben a zsinagógák a bizonyítékai a zsidóság aktív jelenlétének. Mint mondta, ez a kiállítás is mérföldkő, amely a 70 évvel ezelőtt történetekre emlékeztet, és arra, hogy milyen gazdag volt a zsidó közösség, mi mindent adott az Osztrák–Magyar Monarchiának és Magyarországnak.

Alpern Bernadett fotográfus 15 ország 47 városában 57 elhagyott, részben átalakított, új funkcióval felruházott zsinagógát keresett fel és örökített meg színes diára készült felvételein. Ezekből a fotókból mutat be a Néprajzi Múzeum 37 darabból álló válogatást, amely Kelet-Közép-Európa zsinagógáinak újrahasznosított tereit tárja a látogatók elé. A régien hitközségeket szolgáló, hol monumentális, hol szerény épületeket ma koncertteremként, múzeumként, bútorboltként, olimpiai edzőcentrumként, rendőrszolgálatként, tűzoltóállomásként, vagy akár éjszakai bárként használják, de akad köztük katolikus templom és mecset is.

Kemecsi Lajos, a Néprajzi Múzeum főigazgatója a fotográfust ismertette elmondta: Alpern Bernadett 2012-ben végzett a Kaposvári Egyetem fotóriporter és képszerkesztő szakán, 2008-ban Sirius ösztöndíjprogramban vett részt. Dániába,

majd Angliába költözött, ahol munkáinak fókuszába a táj és az ember kapcsolata került. Az első fotó a sárbogárdi zsinagógáról készült, amely jelenleg használtbútor-üzletként üzemel, majd Ronen Dorfan újságíró közreműködésével, a European Association for Jewish Culture támogatásával térképezte fel a nem rendeltetészerűen használt zsinagógaépületeket.

A március 8-ig látható fotóanyag az októberben nyílt „Kő kövön. Töredékek a magyar vidéki zsidóság kultúrájából” című tárlat kísérőprogramja.

MTI

Hírek, események röviden

– **Közlemény. Előző számunkban szerettünk volna megemlékezni Budapest felszabadításáról. Az Alexandrov Együttes címlapon közölt képéhez mellékelte szöveg azonban technikai okokból lemaradt. Sajnáljuk! A szerkesztőség.**

– **Hétköznapi imaidők a Hunyadiban. Február.** Hétfőn és csütörtökön reggelként 7.15-kor. A péntek-szombati időpontok az imaidők táblázatban találhatóak.

– **Adomány.** Gesztesi János 3000, azaz háromezer Ft-ot küldött az Igaz Emberekért Alapítványnak a Jad Vasem-kitüntetettek megsegítése céljából.

– **Köszöntő.** György László, a MIOK és a BIH nyugdíjas fősztályvezetője 93. születésnapját ünnepelte. Mázál tov!

Horovitz Tamás

Potyók Tamás költő, műkritikus, Szénási Miklós költő, újságíró és Heller Zsolt folkesztéta vett részt.

A lelki és szellemi táplálékban bővelkedő napot a közösen elköltött vacsora koronázta meg.

Kardos Péter: A vallás nevében...

Ökumenikus imahét

Bármennyi háború, igazságtalanság vagy keserűség van is a világban, Isten az áldás és a béke istene – mondta Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek az ökumenikus imahét zárónapján tartott negyedik keresztény-zsidó imaórán Budapesten, a Terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz-templomban.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) rendezvényén a bíboros hangsúlyozta: Isten nem akarta, nem akarhatta a kultúrák világméretű konfliktusát. Nem akarja, nem akarhatja az igazságtalanságot, az elnyomást, és azt, hogy a gyűlölet tüze borítsa be a világot. De a béke és alkotás művében „Isten bennünket, embereket hív, hogy munkatársai legyünk” – mondta.

Erdő Péter rámutatott: ha a saját életünkben találunk okot a hálaadásra – márpedig mindannyian találunk –, akkor azt is meg kell kérdeznünk magunktól, hogyan őrizhetjük meg, hogyan építhetjük tovább saját képességeinket is, latba vetve azt az isteni ajándékot.

Az embereknek nemcsak Istent, de egymást is tisztelniük kell – figyelmeztetett a bíboros –, hiszen Isten a saját képére alkotott minden embert, és az „ő gondviselése kísérte az emberiség útját, kiteljesedését a kultúrában, a tudományban és a művészetekben”.

(Kardos Péter főrabbi beszédét teljes terjedelmében közöljük a cikk után.)

A szertartáson részt vett Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, Tarr Zoltán, a Magyarországi Református Egyház zsinati tanácsosa, Kalota József, a Konstantinápolyi Patriarchátus érseki vikáriusa, Papp János, a Magyarországi Baptista Egyház elnöke, Hecker Frigyes nyugalmazott metodista szuperintendens, Tokics Imre, a Hetednap Adventista Egyház lelkesze, Pataky Albert, a Magyar Pünkösdi Egyház elnöke, Fischl Vilmos, a MEÖT főtitkára és Szécsi József, a Keresztény-Zsidó Társaság főtitkára.

Az eseményen a Mazsisihszt Heisler András elnök, a BZSH zuglói körzetét Gerő Péter elnök képviselte.

A zsidó-keresztény imaóra mottójául a szervezők Ferenc pápa üzenetét választották: „Minden keresztényben lakik egy zsidó. Senki sem lehet keresztény, ha nem ismeri el zsidó gyökereit.”

Az ez évi imahét anyagát a brazil ökumenikus csoport készítette, a végső szöveget az Egyházak Világtanácsa Hit- és Egyházszervezet Bizottsága és a Keresztény Egységet Előmozdító Pápai Tanács által felállított nemzetközi bizottság tagjai hozták létre.

Az ökumenikus imahetet 1908 óta rendezik meg, azon először csak az anglikán és a katolikus egyház tagjai vettek részt, és kizárólag az egyesült államokbeli Graymoorban tartották meg.

MTI nyomán

„Forr a világ bús tengere, ó magyar!”

Berzsenyi Dániel költeménye ismét vagy még mindig aktuális.

Keresztényeket gyilkolnak, zsidókat ölnek – egy vallás nevében.

Holnap lesz 70 esztendeje annak, hogy amikor a főváros pesti oldala már felszabadult, Budán a nyilas pribékek esztelen gyilkolásba kezdtek. Egyik vezetőjük, egy volt pap, ismét reverendát öltött, arra nyilas karszalagot húzott, és pisztolyát előre tartva azt kiáltotta: Krisztus nevében!

Hogy kik ellen vezényelte társait? A Városmajor utcai Bíró Dániel zsidó kórház betegei, ápolói és orvosai ellen. A szomszédban lévő zsidó aggok háza öregei ellen. Valamennyit lemészárolták.

Kardos Péter főrabbi

(Vargosz-fotó)

A vallás nevében. Ez a mondat nem történészek ítélete akár több száz évvel ezelőtti eseményekről, hanem a 20. század véres valósága.

Tehát forr a világ bús tengere, ó magyar.

És akkor a forrongó tenger közepén, mint egy békés szigeten, itt ülünk együtt, felélesztvén a 133. zsoltár sorait: HINÉ MÁ TOV UMÁNÁJIM, SEVET ÁCHIM GÁM JÁCHÁD.

„Mily szép és mily kellemes, amikor testvérek ülnek együtt.”

Miféle testvérekről szöveg, amikor tudom, hogy a kereszt és a csillag – ellentétei egymásnak!

Tudom – mert megéltem –, hogy az antiszemitizmus az antijudaizmusból jött elő.

De akkor honnan a „testvér” megszólítás?

En II. János Pál pápától – legyen áldott emléke – érzem feljogosítva magamat ennek a szónak a használatára.

Ő nevezett bennünket, zsidókat, „idősebb testvérek”.

Kereszt és Csillag. Hosszú volt az út a Nostra Aetate, ami eltörölte a katolikus liturgiából a JUDEORUM PERFIDÉT – az álnok zsidók kifejezést.

Hosszú volt az út addig, amikor mi, zsidók, megváltoztattuk napi imádságunkban a következő áldás szövegét.

BÁRUCH ATÁ HÁSÉM... aki nem teremtett bennünket gojnak! Helyette: SEOSZANI JISRÓÉL – hála, hogy zsidónak teremtett. Persze az úgymondó vájtfülűek nagyon is jól tudják, hogy ez nem más, mint egy gesztus, hiszen Isten azt ígéri Ábrahámnak: GOJ GODAJL – nagy néppé teszlek.

Tehát a goj szó, s itt ezt mindenki tudja: népet jelent. Később, kétségtelen, pejoratív jelentést, tartalmat kapott. A nemzsidókat neveztük – nevezzük ekképpen.

Kereszt és Csillag!

Az elmúlt esztendőben volt 70 éve annak, hogy sokan közülünk a csillagot keresztre cserélték.

Mert abban reménykedtek, hogy majd így megmenekülnek...

Voltak, akiknek sikerült. Apor Vilmos életét áldozta mentettjeiért. A Vatikán ún. védett házakat tartott fenn a nemzetközi gettóban. Angelo Rota nuncius tetteit emléktábla hirdeti a Várban. És akkor nem szóltam Salkaházi Sáráról, Slachta Margitról és mindazokról, akik nemcsak életüket kockáztatták, de áldozták is zsidók megmentéséért – a Szent Városban liget őrzi emléküket.

Kereszt és Csillag!

EGO SUM VIA VERITAS ET VITA – én vagyok az út, az igazság, az élet! – olvasható a felirat egy katolikus templom homlokzatán.

KI VÉSZI BÉSZ TÖFILO JIKORÉ LÖCHOL HOÁMIM – mert házam az imádság háza minden nép számára! – olvasható a felirat, Jesajás profétát idézve, egy zsinagóga homlokzatán.

Mennyi ártatlanul kiontott vér festette be az utat, aminek végén elindultunk egymás templomába...

OVINU MÁLKÉNU – ATYÁNK, KIRÁLYUNK!

Add, hogy mi legyünk közösen az út, az igazság, az élet!

Úgy legyen!

ÁMEN.

„Kiálts rám! S fölkelek”

Megjelent a Hetek tanulmánykötete a holokauszt 70. évfordulója alkalmából. 12 összefoglaló írás, 12 túlélőinterjú 200 percnyi kép- és filmannyal.

A Hetek szakmai műhelye az elmúlt mintegy másfél évtizedben folyamatosan, szinte hétről hétre ráirányította olvasói figyelmét a zsidóság múltjára, jelenére, és egyes írásaiban a jövőjére is. A lap kiadójának gondozásában megjelent könyvek között ugyancsak megtalálhatók a történelmi zsidósággal és a modern Izrael küzdelmével foglalkozó művek. A holokauszt 70. évfordulója újabb alkalmat ad számunkra, hogy – ezúttal az ATV-vel karöltve – átfogó, érthető és feldolgozható ismeretanyagot adjunk az olvasó kezébe.

A kiadvány szerzői olyan történészek, kutatók, egyetemi tanárok, tudósok, szakírók, akik mind hazai, mind pedig nemzetközi szinten ismert és elismert szakértői a holokausztnak.

A kötetben a vészkorszak – elsősorban magyar vonatkozású – eseményei 12 témára bontva szerepelnek. Minden témakört egy túlélővel készült interjú zár, aki tanúságtételével hitelesíti az olvasottakat.

A könyv fontos melléklete egy 200 percnyi képanyagot tartalmazó DVD, amelyen 5 szakértői beszélgetés, 7 rövidebb portréfilm és mintegy 300 korabeli fotó látható. A témában való elmélyülést segíti az ajánlott olvasmányok hosszú listája is.

(atv.hu)

VALLÁSI ROVAT

Ádár hónap – minek is kéne örülnünk?

„Misenichnász ádár, márbim beszimchá”, az az amikor belépünk ádár hónapba, sokasítjuk az örömet –

így szól a híres talmudi mondás (Táanit 29a). Az ok világos, ádár hónapban van púrim ünnepe, és az ünnepe nem szaladunk csak úgy bele, hanem felkészülünk rá, hogy a megfelelő hangulatban tudjuk ünnepelni. Ami némi magyarázatot igényel, az az, hogy mi a szimchá, azaz az öröm szerepe, fontossága a zsidó vallás szerint.

A Talmud Berácht traktátusának 5. fejezete kezdődik azzal a témával, hogy miként kezdjük imádkozni. „Nem állunk oda az imádkozáshoz, hanem csak súlyos fejfel” – így szólnak a fejezet kezdőszavai (Brácht 30b). Valamivel később így olvassuk: „Nem állunk oda az imádkozáshoz fájdalomból és nem lustaságból, nem nevetgélésből és nem csevegésből, nem könnyelműségből és nem felesleges beszélgetésekből, hanem a micva örömeiből (szimchá)” (Brácht 31a).

Az ima során a Teremtővel fogunk beszélni, mintegy fogadjuk Őt. Ezért nem mindegy, hogy milyen állapotban vagyunk, amikor meglátogat bennünket. Az ünnepnapok (így púrim is)

hasonló élményről szólnak, nem véletlen, hogy az egyik héber szó az ünnepre a moéd, vagyis találkozás. Azt mondják, a három zarándokünnepe amikor felmegyünk Jeruzsálembe, mi látogatjuk meg az Örökkévalót, míg szombaton Ő jön el hozzánk – feltéve, hogy megfelelően előkészítettük lakásunkat a szombati vendégek fogadására is.

Az mindenesetre meglepő lehet, hogy az első megközelítésben éppen azt mondtuk, „súlyos fejfel”, azaz komolyan álljunk oda imára, míg a

(Forrás: Vatera.hu)

második változatban a „szimchá” majdnem ennek ellenkezőjét javasolja. Aki volt már igazi zsidó „szimchén”, azaz valamilyen különleges családi eseményen (pl. esküvő, bár micva), az tudhatja, hogy ezek az alkalmak elsősorban nem a komolyságról szólnak. Persze a szöveg hangsúlyozza, hogy imádkozásnál a micva örömeire gondoljunk.

A három évtizede elhunyt különleges rabbi, R. Mose Feinstein (1895–1986) megragadó tanítást ad a szimchá valódi jelentőségéről. „Kemények voltak ellenem szavaik” – így mondja a próféta az Örökkévaló nevében (Máláchi 3:13). Erre kérdezik: „Mit beszélünk Rólád?” A válasz: azt mondtátok, hogy felesleges szolgálunk az Örökkévalót, a gonosz emberek boldogok, semmi kárunk nem származik rossz cselekedeteikből. Első pillantásra azt gondolhatnánk, hogy valamiféle hitetlen ember szavait olvassuk, de R. Feinstein megmagyarázza, hogy éppen ellenkezőleg, itt a próféta kimondottan vallásos, aprólékos ember gondolatait kritizálja. Az ő elkeseredettségére reagál az Örökkévaló úgy, hogy azt mondja: „Nekem fáj az, amit te mondsz!” Az ilyen ember akaratán kívül, pesszimista hozzáállásával okoz kárt a környezetében, úgy, hogy közben minden micvát nagy igyekezettel betart. Éppen csak a lényeg hiányzik – a szimchá. Az, aminek a legnagyobb természetességgel kellene következnie a tudatból, hogy minden mozdulatával a Teremtőt szolgálhatja. Ez a fajta öröm, hogy mennyi szép és jó dolgot tud csinálni, teljesen megtölti az embert, úgy, hogy semmi panaszunk nem marad benne hely.

Szántó-Várnagy Binjomin
Zeév

MEGHÍVÓ A 15. RADNÓTI-DÍJ ÁTADÓ ÜNNEPSÉGRE

Az európai antifasiszta győzelem 70. évfordulójának tavaszán HÍVUNK téged is a Radnóti Miklós Antirasszista Díjak idei átadására!

Gyere el, ha elítéled a rasszizmus minden formáját, ha nem nézed tétlenül embertársaink bármilyen kirekesztését! Gyere el, s együtt mondjuk:

nem hagyjuk, hogy szeretett hazánkat behálózza a szélsőjobb mentalitása!
Legyen újra érték a szolidaritás, kapjon hatékony védelmet a rászoruló, legyen tagja bármelyik kisebbségnek, az elszegényedő többségnek vagy mindkettőnek!

A Radnóti-díj átadására a nemzetközi antirasszista naphoz kötődően **március 23-án, 15 órától a Radnóti Miklós Művelődési Központban** kerül sor (Budapest XIII., Kárpát u. 23.).

A díjakat **Hanti Vilmos**, a MEASZ elnöke adja át.
Köszönti a díjazottakat **Kálmán Olga**, az ATV főszerkesztő-műsorvezetője és **Kardos Péter** főrabbi.

A műsort **Rózsa Péter**, a Klubrádió főszerkesztő-helyettese vezeti.
A laudációkat **Tóth Károly**, a MÚOSZ elnöke olvassa föl.

Közreműködnek korábbi Radnóti-díjasok: **Arató András, Bálint András, Bródy János, Gálvölgyi János, Garai Róbert, Hegedűs D. Géza, Németh Péter, Sas József.**

800 Ft-os támogatói jegyek rendelhetők a measz@upcmail.hu címen, személyesen megvásárolhatók a **Láng Téka** könyvesboltban (Bp. XIII., Pozsonyi u. 5.)

Gyere el, részvételedre számít a 70 éves MEASZ!

MEASZ - ÖSSZEFOGÁS A DEMOKRÁCIÁÉRT
NÉPSZAVA

Böruchá Hábáá Frau Bundeskanzlerin

A magyarországi zsidó szervezetek vezetői megköszönték Merkel kancellár gesztusértékű látogatását

Az Angela Merkellel folytatott megbeszélésen Heisler András, a Mazsihisz elnöke, Köves Slomó, az

szarvasi nemzetközi zsidó táborban magyar zsidó és német nem zsidó fiatalok közös nyaralását, hogy a fia-

ban mennyire fontos a tolerancia és az erre történő nevelés.

Tájékoztatása szerint beszéltek a Tett és Védelem Alapítványról, amelyet három éve hoztak létre a zsidó közösségek az antiszemitizmus jelenségeinek feltérképezésére, az antiszemitizmussal szembeni jogi fellépésekre, és ami a legfontosabb, oktatási programok kidolgozására. Elhangzott, hogy fontos az együttműködés a zsidó közösségek között, hiszen e nélkül nem lehet hitelesen fellépni az antiszemitizmus ellen. Az EMIH vezető rabbija kiemelte: a tapasztalat szerint a toleranciára személyes találkozásokkal, beszélgetésekkel lehet nevelni.

Köves Slomó a beszélgetésen megemlítette az EMIH által fél évvel ezelőtt elindított Zsidó mesék programot, azt a videosorozatot, amelyben egy-egy nem zsidó kulturális, közéleti személyiség meséli el saját találkozását a zsidósággal. Hozzátette: arra kérte Angela Merkelt, ve-

EMIH vezető rabbija, Deblinger Eduárd, a Magyarországi Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség elnöke, Guba Gergely, a Szim Salom Progresszív Zsidó Hitközség elnöke és Kálmán Gábor, a Bét Orim Reform Zsidó Hitközség elnöke vett részt.

A zsidó vezetők röviden ismertették a magyarországi zsidóság helyzetét, bemutatták szervezeteit és intézményrendszerét. Beszéltek a holokausztal kapcsolatos emlékezetpolitika feladatairól, külön hangsúlyt fektetve az oktatás és az oktatáspolitikai kérdéseire. Ezenkívül szóba került a magyar egyházi szabályozás, a magyarországi zsidó vallási irányzatok esélyegyenlőségének garantálása. Tájékoztatást adtak továbbá a magyarországi holokausztúlélők szociális helyzetéről, valamint a német kormány által biztosított kárpótlás felhasználásáról.

Heisler András a találkozó után úgy fogalmazott: *Angela Merkel* személyében „szentív, nagyon felkészült és nyitott emberrel folytattak kötetlen hangulatú beszélgetést”. Szó volt emlékezetpolitikai kérdésekről, arról, hogy a tavalyi konfliktusok után a Mazsihisz úgy látja, a kormány és a zsidó szervezetek egyaránt konszenzusra és kooperációra törekuszenek.

Heisler András tájékoztatása szerint elmondták Angela Merkelnek, hogy Magyarországon alapvetően verbális antiszemitizmus van, nem úgy, mint Európa sok más országában, ahol a szélsőséges iszlám által vezérelt, úgynevezett új antiszemitizmus. Magyarországon „tradicionális, történelmi antiszemitizmusról beszélhetünk” – fogalmazott. Hozzátette: elég nagy a különbség a kettő között, a magyarországi zsidó közösségeket mégis aggasztja, hogy úgy érzik, erősödik a verbális antiszemitizmus. A Mazsihisz elnöke kiemelte: ez akkor is probléma, ha „empirikusan nem lehet kimutatni növekvő antiszemitizmust”, csak a közösség éli meg annak.

Arra a kérdésre, hogy lesz-e kutatási, oktatási együttműködés a magyarországi zsidó szervezetek és Németország között, Heisler András elmondta, felajánlotta Angela Merkelnek, hogy német tudósok kutathatják a Zsidó Múzeum és Levéltár gyűjteményét. Megjegyezte, hogy a levéltár és a könyvtár iratanyaga hetven százalékban német nyelvű. Javasolták továbbá a kancellárnak, hogy szervezzék meg a

talok „ne a holokauszton keresztül” ismerjék meg egymást. Elmondása szerint Angela Merkel kedvezően

fogadta a kezdeményezést.

Köves Slomó a találkozó után az MTI-nek elmondta, a beszélgetésen szó esett arról, hogy a mai Európá-

gyen részt a program európai bővítésében, a kancellár pedig „nem zárkózott el az ötlettől”.

MTI, Mazsihisz

Szétszóratva Európában – támogatási megállapodás a német állammal

Toronyi Zsuzsa és Heisler András a német nagykövettel (Kinneret fotó)

Két nappal *Angela Merkel* történelmi jelentőségű látogatását követően *Lieslore Cyrus*, a Németországi Szövetségi Köztársaság magyarországi nagykövete és *Heisler András*, a Mazsihisz elnöke aláírták azt a megállapodást, melynek értelmében a német állam 53 806 euróval támogatja a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár „Szétszóratva Európában – magyar zsidók a német koncentrációs táborokban” című kutatási projektjét.

A projekt célja, hogy feltárja a magyarországi zsidó közösségek deportálás utáni sorsát. A holokauszt minden tizedik áldozata magyar állampolgár volt, több mint 90 százalékuk az ország határain túl, német táborokban halt meg. Mégis az azóta eltelt majdnem 70 év ellenére alig tudunk valamit arról, hogy melyik lágerbe hány magyar zsidót hurcoltak. A tervezett projekt célja,

hogy feltárja, itthon és külföldön méltóképpen megőröktse, a túlélőkkel és leszármazottaikkal, illetve a felnövekvő nemzedékekkel megismertesse annak a több mint 500 ezer magyar zsidónak és több ezer romának a sorsát, akiket a nácik 1944–1945-ben legalább 600 különböző koncentrációs táborba, kényszermunkatáborba, hadiüzembe deportáltak.

A Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár szándéka, hogy az ártatlanul meggyilkolt áldozatokat és szenvedéseik hiteles történetét beépítse a nemzeti emlékezetbe. A német állam anyagi és szellemi támogatásának segítségével megvalósuló projekt eredményeit adatbázisokban hozzáférhetővé teszik a levéltár kutatótermében és online felületein, valamint az eredményeket integrálják a múzeum újrendezendő állandó kiállításába is.

Ne vonják be a kormányt vitáikba – javasolta Merkel a zsidó szervezeteknek

A szélesebb tömegek nem ismerik a vallási irányzatok közti különbségeket. Szemükben ezeket összeköti az Istenbe vetett hit, s ennek együttműködésben kell megnyilvánulnia – fogalmazott Angela Merkel német kancellár a magyarországi zsidó hitközségek vezetőivel folytatott beszélgetésen.

Angela Merkel német kancellár és a zsidó felekezetek vezetői bő egy órát tanácskoztak a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége Síp Utcai Dísztermében. A megbeszélésen *Heisler András*, a Mazsihisz elnöke, *Köves Slomó*, az EMIH vezető rabbija, *Deblinger Eduárd*, a Magyarországi Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség elnöke, *Guba Gergely*, a Szim Salom Progresszív Zsidó Hitközség elnöke és *Kálmán Gábor*, a Bét Orim Reform Zsidó Hitközség elnöke vett részt.

Merkel asszony bevezetőjében elmondta, hogy nyílt, őszinte beszélgetésre érkezett a zsidó közösséghez. Érdeklődött afelől, hogy a három egyházi státtusszal rendelkező zsidó közösség támogatja-e a reformzsidóság törekvéseit. Heisler András válaszában elmondta, hogy a három másik irányzat nem érvelt nyilvánosan a reformzsidó közösségek egyenlő státusa ellen, de teológiai okokból mellette sem.

A kancellár asszony helytelenítette, hogy a strasbourgi bíróság érvényes döntése ellenére sem állítja vissza a reformzsidó közösségek korábbi egyházi státusát a magyar kormány. Merkel érdeklődött afelől, hogy a három egyházi státtusszal rendelkező zsidó közösség támogatja-e a reformzsidóság törekvéseit. Heisler András válaszában elmondta, hogy a három másik irányzat nem érvelt nyilvánosan a reformzsidó közösségek egyenlő státusa ellen, de teológiai okokból mellette sem.

A zsidó felekezetek közötti nézeteltérésekre reagálva a kancellár asszony kifejtette, hogy a belső viták természetesen, de az államot nem helyes bevonni ezekbe. A szélesebb tömegek nem ismerik feltétlenül a zsidó vallás egyes irányzatai közti különbségeket. Szemükben ezeket összeköti az Istenbe vetett hit – s ennek együttműködésben kell megnyilvánulnia. Ha zsidó felekezetek közti viták eljutnak a nyilvánossághoz, akkor az negatív képet alkothat a közösségek belső ügyeit kevésbé ismerők szemében, és ez nagyban befolyásolja a közösségek külső megítélését. Merkel megjegyezte: nem szerencsés, hogy a politika különbséget tesz a zsidó közösségek között, de éppen ezért kell összefogni, hogy ne születhessen politikai döntés hitéleti kérdéseken.

A kancellár asszony kiemelte a vallási türelem fontosságát. Megjegyezte, hogy Európa nem oktathatja toleranciára a világ többi részét, ha az a saját országában nem jelenik meg. Példaként hozta fel Németországot, ahol a 4 milliós muzulmán lakossággal a társadalmi párbeszéd elősegítése rendkívül fontos.

Ehhez kapcsolódva Heisler András megemlítette, hogy a Magyarországon megjelenő antiszemitizmus főként a társadalmi párbeszéd és a tolerancia hiányára vezethető vissza. Külön hangsúlyozta, hogy a Jobbik egyik legerősebb bázisa a fegyelmezett tanuló fiatalság, amit Angela Merkel látható meglepetéssel fogadott, különösen az után, hogy előzőleg egyetemista fiatalokkal találkozott.

Ezt követően a kancellár asszony rákérdezett, milyen segítséget adhat a magyarországi zsidóságnak. Heisler András hangsúlyozta, hogy a történelem és a tolerancia tanításának bevált német módszerei jól jönnek a magyar köz- és felsőoktatásban is. Merkel pártolta a felvetést, de megjegyezte, hogy egyik ország sem oktathatja ki a másikat ebben a témában. Azonban példaként felhozta, hogy Németország és Franciaország e téren intenzíven keresi az együttműködés formáit, amihez önként más országok is csatlakozhatnak. A kancellár asszony javasolta, hogy a magyar zsidó szervezetek vegyék fel a kapcsolatot a Német Zsidók Központi Tanácsával.

A Mazsihisz elnöke megjegyezte, hogy egészen a II. világháborúig erős német orientáció jellemezte a magyar zsidóságot. A Zsidó Levéltár 70%-ban német nyelvű dokumentumokat őriz, ami az eddigieknél intenzívebb kutatási együttműködésekre is alkalmat adhat.

Heisler András felvetette, hogy a szarvasi Lauder zsidó ifjúsági táborban akár közös turnusokat is tarthatnának, ahol magyar zsidó fiatalok német nem zsidó kortársaikkal találkozhatnak. Így a két ország fiataljai nemcsak a holokauszton keresztül ismernék meg egymás kultúráját. Merkel rendkívül pozitívan fogadta a felvetést, és támogatásáról biztosította az elnököt.

A Mazsihisz elnöke – egyetértésben a többi zsidó közösség jelen lévő vezetőjével – elismerően nyilatkozott a holokauszt túlélőit érintő német kárpótlási törekvésekről. Köszönetet mondott a kancellár asszonynak azért, hogy magánemberként is szívén viseli a túlélők ügyét.

Heisler András végezetül egy személyes megjegyzést tett: édesanyja, aki holokausztúlélő, rendkívüli izgalommal figyelte a találkozó előkészítését. Ha a németek által hajdan üldözött zsidó asszony így áll Németország kancellárjához, akkor van remény! Angela Merkel erre úgy reagált, hogy „azok után ami történt, ez csoda!”

Mazsihisz

(Fotók: Kovács István MTI, Ritter Doron, Vámos Róbert)

Azok a csodálatos Vágó (Weisz) fiúk

A napokban memoárt kaptam barátomtól az MTK-ban. Rudas György a nagyapja, a kiváló labdarúgó-szakember, Vágó Zoltán életéről írt, megemlítve benne Vágó Antalt, a Tónit, az MTK és a korabeli magyar futballválogatott büszkeségét, nagyapja egy évvel idősebb bátyját is.

A gondosan dokumentált írás sajtóosan tükrözi a 20. századi zsidó sorsot, az első nagy világháborút és a holokausztot.

A Weisz fiúk közül Antal 1891-ben, öccse, Zoltán egy évvel később született. Az akkor még létező pesti grundokon hamar kiderült, hogy a fivérek kiválóan terelik a labdát. Antal bal lábbal, Zoltán jobbal. Az 1908/09-es bajnokságban már a Fővárosi Torna Club ifjúsági, illetve felnőtt csapatában játszanak, ekkor már Vágó néven. Tóni, mert így becézték az idősebb Vágót, még nem volt 18 éves, amikor betették a válogatottba egy Ausztria elleni győztes meccsen. Balfedezetet játszott olyan korabeli nagyságok között, mint Schlosser, Rumbolt, Bíró, Bródy. Aztán 1911-ben mindkét Vágó fiút leigazolta az MTK. Vágó Tóni 1924-ig megszakítás nélkül 180-szor szerepelt a kék-fehéreknek, és 17-szer

Vágó Zoltán

húzta magára a magyar válogatott mezét.

Vágó Zoltán játékos-pályafutását döntően meghatározta az első világháború. Mint tartalékos tisztet kivezényelték az olasz frontra, ahol súlyos karlövést kapott. Élete a futballpályákon sportvezetőként, edzőként folytatódott. Nyakába vette Európát. Először a környező országokat, Romániát és Csehszlovákiát, Aradot és Zsolnát, majd a távoli német

kikötővárost, Stettint (ma a lengyelországi Szczecin). Innen továbbment a család Észak-Franciaországba, Rouenba. Itt jártak iskolába a kis Vágó gyerekek, Károly és Zsuzsanna, Rudas Gyuri édesanyja. Vágó Zoltán sikeres franciaországi pályája Saint-Etienne-ben fejeződött be.

Ezután a család visszatért Magyarországra, de Károly fiuk Franciaországba maradt, és vegyészmérnök lett, oda is nősült. 1942-ben a drancyi gyűjtőtáborból vitték el Sobiborba, majd Auschwitzba a náciak, ahol 1943-ban meghalt. Az idősebb szülők Budapesten vészeltek át a holokausztot, de Zsuzsa lányuk (Gyuri anyukája) mivel Újpesten dolgozott, Auschwitzon keresztül Mauthausenbe került, ott szabadult fel.

Közben az idősebbik Vágó fivért, Tónit, a magyar futball büszkeségét a nyilasok 1944 végén a Dunába lötték (53 éves volt).

Fodor Henrik felhívására már 1945 februárjában újjáalakult a legendás Weisz Richárd lakásán az MTK (ne felejtsük el, hogy 1940-ben a Horthy-kormány sportvezetése betiltotta az egyesületet!). Az új vezetésben szerepet kapott Vágó Zoltán, aki megemlékezett a klub mártírjairól, Brüll Alfréd örökös elnökéről, Braun Csibiről, Vidor Zoltánról, Preismann Józsefőről, a középhátvéd Nádlerrel, valamint bátyjáról, Vágó Antalról. Az újjáalakult futballcsapat edzője is Vágó Zoltán lett.

Az MTK 1947-re már ütőképes csapatát vált, olyan játékosokkal, mint a nagyváradi Bodola, Bosánszky, Polgár Drumi, Székely László és Sas (Sohn) Ferenc, a fiatal Kovács I, Kovács II, Börzsei és Hidegkúti. Így érte őket a Palesztinába szervezett túra (1947. január 13.–február 27.). Velük utazott a Szentlőrinci Atlétikai Club két sztárjátékosa, Deák Ferenc, a „Bamba”, örökös magyar gólkirály és Markusovszky. A hajójút a romániai Konstanzból Haifaig négy napig tartott. Érdekes, hogy mivel anyagi vita támadt a hajóstársasággal, a csapat utaztatásáért Petru Groza román miniszterelnök vállalt felelősséget.

Az MTK útját hatalmas érdeklődés kísérte, nemcsak azért, mert ez volt az első európai klubcsapat, amelyik Palesztinában turnézott, hanem azért is, mert rengeteg kelet-európai zsidónak (magyarnak, osztráknak, csehszlováknak, romának, jugoszlávnak, kárpátaljaiak) sokat mondott a neve, mártírsága és szörnyű 40-es éveiben. Tel-Avivban rendszeresen 20 ezer néző előtt játszott a csapat. A Palestine Post naponta bő tudósítással kísérte a csapat útját. Az MTK játszott a Beitar, a Maccabi, a Hapoel Tel-Avivval, a Maccabi Petah-Tikvával és a Hapoel Haifával. A nyolc mérkőzésen a csapat öt győzelem és két döntetlen mellett egyetlen vereségét Budapest válogatott néven Tel-Aviv válogatottja ellen szenvedte el, 3:1-re. A dicsőséges túrán Deák „Bamba” 12, Bodola 5, Székely 3, Bosánszky 2, Bircsák és Hidegkúti 1-1 gólt rúgott.

1947 tavaszán Bukovi Márton vette át a csapat irányítását, és újjáalakult a vezetői stáb, megkezdődött az MTK második aranykora.

Vágó Zoltán nem szakadt el a futballtól, különböző vidéki csapatoknál vállalt edzői feladatot. Hosszú élete során azonban mindvégig a kék-fehérekért dobogott a szíve, és ezt a szeretetet plántálta át barátom, Rudas Gyuri szívébe. Vágó Zoltán 1976-ban, 84 évesen, Budapesten hunyt el.

Molát Ferenc

Gordon Zsuzsa halálára

Én nem a színésznőt tiszteltem benne. Bár tehettem volna. Nem a többszörös Jászai-díjas és érdemes művésztől búcsúzom. Bár tehetném. Hanem a bátor antifasisztától, a náci-unokák nyakába sírva boruló asszonytól, aki utolérhetetlen kedvességgel jelzett vissza az Új Élet egy-egy számának elolvasása után unokahúgán, olvasószerkesztőnkön keresztül.

Amióta elköszönt a Radnóti Színház igazgatójától (80!), már nem valamilyen darab valamelyik szereplőjeként jelent meg a nyilvánosság előtt. Azóta nem Higginsné a Pygmalionból, nem Jutka a Budapesti tavaszról, hanem Gordon Zsuzsa volt a 20. századból. Önmagát alakította. A tavalyi 70. évfordulónak ő volt a „sztárja”. Rajongásig szeretett édesanyjának lichtenwörthi tragédiáját mesélte el. Életének utolsó hét évét a reá való emlékezés determinálta. Atélissel szólt a város-majori nyilas vérengzésről.

Drága Zsuzsa! Eggyel kevesebben maradtunk mi, túlélők. Az újfasizmus ellen már Nélküled küzdünk tovább. De a Te életed ad erőt hozzá.

Kardos Péter

...és ideje van a nevelésnek

Öregember haldoklik az ágyban, az emeleti hálószobában.

Egyszer csak érzi, hogy az egész életében kedvenc almás rétes illata jön fel a konyhából. Nagy nehezen kikel az ágyból. Utolsó erejét összeszedve lebotorkál a lépcsőn. A konyhába érve ott látja az asztalon kedvenc rétesét. Már nyúlna az első darabért, amikor a felesége a kezére csap a főzőkanállal, és azt mondja:

– Azt ne bánts, az a temetésedre lesz!

Tegnap hazafelé megismerkedtem egy nagyon jóképű pasival. Nem sokkal később már szikrázott köztünk a levegő, majd a lábaimnál hevert.

Ezek a sokkolók nagyon megérik az árukat!

Az egyik haver mondja a másik havarnak:

– Te mit iszol?

– Nekem nyolc.

– Nekem is. Akkor 16 rövid lesz!

Megmondóemberek

A Korán azt mondja, aki egy ártatlant megöl, az olyan bűnt követ el, mintha minden emberrel végezne.

Kovács Miklós Ahmed imám

Ha hisszük, hogy Isten a történelem minden részletét terve szerint igazgatja, akkor nincs kérdés. Ha viszont nem hiszünk ebben, akkor nincs válasz.

A radzimni Jákov rabbi

Eljön az idő, amikor a technika áll az emberi kapcsolatok helyére. Az a generáció tele lesz idiótával.

Albert Einstein

SPÁNN GÁBOR

E-mail

A templomkörzetben, ahová imádkozni járok, ha nem is nagy számban, de akadnak fiatal házaspárok is. Az egyik apuka valamelyik péntek este mellém sodródott, és a szokásos „ez írja meg, szerkesztő úr” kezdetű bevezető után azt mondta, úgy gondolja, hogy az én humoros klaviatúrára való az a mód, ahogyan ők „elektronikus szülővé” váltak. Gyerekeik alapítványi iskolába jár, kisiskolás. Első évben óránként érkezett egy sms a telefonjára, melyben a tanító néni közölte, hogy magzatuk óra alatt kétszer meghúzta az előtte ülő lány copfját, szünetben büntetésből nem vehetett részt labdajátékban, és kéri a szülőket, hogy a gyerek mozgásigényét otthon elégítsék ki. Miután ő szigorú munkahelyen dolgozik középvezetőként, sűrűn vesz részt értekezleteken vagy olyan teammunkában, ahol nem veszik jó néven a telefonálást, az óránként érkező izgalmas iskolai életképek sms formátuma bizony erősen megzavarta vállalati karrierjét. Ezért óvatossá, nagy tapintattal arra kérte az igazgatót, hogy az ő esetében tekintsenek el az azonnali értesítéstől, lelkileg készen áll este vagy másnap szembenézni egy ellenőrző könyvi beírással, legyen az bármilyen drámai, a csemetjével kapcsolatban. Annyi volt a válasz, hogy ön fiatal ember, azt hittük, lépést tart a korrallal, és ahogy a bankjától elvárja, hogy értesítsék a számlája pénzmozgásáról, akként örül annak is, ha gyermeke túlmozgásáról elektronikusan tájékoztatják. Nem bonyolódott vitába az igazgatóval a kettő közti különbségről, csak magában gondolta a kimondhatatlant: beéri azzal, ha akkor küldenek neki sms-t, ha reggel lekezesített kisfia mégsem megy be az osztályba. Mint tovább mesélte, megpróbáltatásai korántsem érték ezzel véget. Innen kezdve gyermeke valamennyi iskolai feleltetését e-mailben vázolta osztályfőnöke, különös tekintettel az esetleges színvonalromlásra. Ő úgy gondolja, hogy a sűrűn tartott szülői értekezletek elegendőek, plusz a szülői munkaközösség ügybuzgó vezetője – aki függetlenül anyuka – állandó kapcsolatban áll az osztályfőnökkel, és tudja, melyik szülőtársat milyen időpontban lehet felhívni nevelési ügyben. Miközben hányattatásait hallgattam, eszembe jutott saját kisiskolás korom. Illetlenség volt, de felvettem, mikor felidéztem, milyen volt, amikor igényes magyartanárunk – aki már rég az égi katedrán tanítja az angyaloknak a jambusok szépségeit – felmérést kívánt készíteni irodalmi vénánkról. Általános nyolcadikban történt, hogy a tanév első napjaiban fölírta krétával a táblára a következő címet: „ELREPÜLTEK A FECSKÉK”. Szóban annyit mondott, negyven percünk van arra, hogy írjunk erről egy lírai dolgozatot, hisz ősz van, a téma időszerű. Az én dolgozatom emlékeim szerint elnyerhette a „legrövidebb remek írásom” címet. Tudniillik az én dolgozatom egy szinte üres füzetlap volt, tetején a cím, alatta a dolgozat, egyetlen sor: Elrepültek a fecskék, a franc tudja, hova. Spánn Gábor 8. b.

Tanárunk másnap annyit mondott, küldd be az anyádat. Se e-mail, se sms, de még ellenőrző könyvi beírás sem volt. Aldott emlékü édesanyám annak rendje és módja szerint állt a szőnyeg szélén, és ékesszólóan próbálta meggyőzni magyartanárunkat, hogy fiának nem volt szándéka viccet csinálni a lírai témából, csak lehetséges, hogy indiszponált volt, mert éppen felépülőben van egy több napja tartó gyomorrontásból.

Kiöregedtem már a szülői státusból, és lehet, hogy öskövület vagyok a szemléletemmel, de ezzel az elektronikus távneveléssel sehogy sem tudok megbékélni. Véleményem szerint aki valamikor kitalálta az ellenőrző könyv intézményét, pedagógiai céllal tette. Maga az aktus, hogy egy rosszul felelő vagy helytelenül viselkedő diák ellenőrzőjébe osztálytársai szeme láttára ír be egy pedagógus, önmagában nevelő hatású. Azonkívül nem tartom bölcs dolognak a pedagógus és a szülő közötti információáramlásból a főszereplő gyereket kihagyni. Márpedig egy tanári vétekből küldött sms vagy egy szobasarkban sietve megírt e-mail esetén ez történik. Látom a jövő... Az egyszere szülő kinyitja számítógépét, ahol ott virít az üzenet: Értesítem, hogy fia történelemórán pornólapot olvasott, melyet eldoboztam, és egyben beírtam neki magatartásból egy elégtelent. Kérem jobban odafigyelni a gyerekre!

Szülő válasza: közlöm, hogy a pornólap 3000 forintba került, még én sem olvastam, kérem a tanárnőt, írjon be még egy egyest, de adja vissza a lapot, vagy bemegyek az iskolába, és leverem, mint vak a poharat.

Erre már csak annyi válasz jöhet: Kedves szülő! Hozzáállása helytelen, kézirása ronda, tanácsolom, sokat gyakoroljon.

ELINDULT A VISSZASZÁMLÁLÁS!

2015. JÚLIUS 27. ÉS AUGUSZTUS 5. KÖZÖTT
RENDEZIK MEG A XIV. MACCABI EURÓPA
JÁTÉKOKAT BERLINBEN.

MEGOSZTJUK A JÁTÉKOKKAL KAPCSOLATOS PONTOS
INFORMÁCIÓKAT ÉS A JELENTKEZÉST MEGNYITJUK.

A TÁJÉKOZTATÓRA AZ ALÁBBI IDŐPONTBAN ÉS HELYSZÍNESEN
KERÜL SOR, AMELYRE SZERETETTEL VÁRUNK MINDEN
KEDVES ÉRDEKLŐDŐT.

IDŐPONT: MÁRCIUS 1. 17:00
HELYSZÍN: IZRAELI KULTURÁLIS INTÉZET
BUDAPEST VI. KER. PAULAY EDE UTCA 1.
Információ:
emg2015@maccabi.hu
www.maccabi.hu

